

Макроекономіка

Силабус курсу

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-кваліфікаційна програма: «Менеджмент»

Кількість кредитів – 3,0

Рік підготовки, семестр – 1, 2

Компонент освітньої програми: нормативна

Дні занять: відповідно до розкладу

Консультації: відповідно до графіку навчального процесу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.е.н., доц. Завидівська Ольга Ігорівна

Контактна інформація: zoiggg@gmail.com; +380(97) 752 01 82

Опис дисципліни

Макроекономіка – це галузь економічного знання, що вивчає ефективність функціонування національної економіки. Особливу увагу макроекономіка приділяє вивченню впливу стабілізаційної політики на поведінку економічних суб'єктів та, зрештою, на результативність національної економіки.

Макроекономічна теорія пояснює як впливають на економічний добробут домогосподарств зміни, що відбуваються в економічній системі. Вона з'ясовує, чому фірми можуть здобути або втратити значні суми грошей, коли змінюється економічне середовище, в якому вони функціонують, як і чому змінюються загальні умови ділової активності, як це можна зрозуміти, пояснити, а інколи і передбачити.

Макроекономічні явища відбивають успіхи або невдачі будь-якої країни. Ступінь розвитку країни залежить від ефективності функціонування її економічної системи. Держава може впливати на господарські показники через різні види економічної політики, а також інструменти непрямого впливу на економіку.

Робоча навчальна програма вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є закономірності, що характеризують розвиток економічних систем на макроекономічному рівні, визначення механізмів державного регулювання та факторів економічного зростання.

Метою дисципліни є засвоєння студентами системи економічних знань, на яких базується сучасний макроаналіз; набуття навичок дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

Завдання дисципліни полягають у вивченні ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Навчальний контент

№ з/п	Теми	Результати навчання
1	Теоретичні основи макроекономіки	Знати: Місце макроекономіки в системі економічних наук. Суперечність між суспільними потребами та економічними ресурсами — головна проблема суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти макроекономіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.
2	Національна економіка та оцінка її результатів	Знати: Поняття національної економіки та її структура. Економічні проблеми національної економіки. Економічний кругообіг та економічна рівновага. Поняття національного продукту та способи його виміру. Проблеми визначення результативних макроекономічних показників. Система балансу народного господарства. Система національних рахунків та принципи розрахунку. Поняття про валовий внутрішній продукт та проміжний продукт. Виробничий метод розрахунку ВВП. Метод кінцевого використання. Розподільчий метод розрахунку ВВП. Реальний і номінальний ВВП. Національний

		<p>дохід та національне багатство. Структура національного багатства. Економічна та соціальна ефективність національної економіки. Система показників економічної ефективності національної економіки. Система показників соціальної ефективності національної економіки. Якість життя та основні показники рівня життя населення. Поняття тіньової економіки. Види тіньової економіки. Причини переходу економіки у «тінь». Методи оцінювання масштабів тіньової економіки. Наслідки поширення тіньової економіки.</p>
3	Економічне зростання та цикли ділової активності	<p>Знати: Економічний розвиток як тенденція. Основні критерії визначення стану розвитку економіки. Форми економічної динаміки. Основні показники економічної динаміки. Основні фактори (джерела) економічного зростання. Екстенсивне економічне зростання. Інтенсивне економічне зростання. Позитивні та негативні наслідки економічного зростання. Економічний цикл та його фази. Основні індикаторами перебігу економічного циклу. Теорії економічного циклу. Види економічних циклів.</p>
4	Ринок робочої сили. Безробіття та інфляція	<p>Знати: Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Структура населення країни за ознаками зайнятості і безробіття. Основні форми зайнятості. Класична теорія безробіття. Марксистська теорія безробіття. Кейнсіанська теорія безробіття. Основні видів безробіття. Абсолютні та відносні показники безробіття. Природне безробіття та повна зайнятість. Масштаби безробіття та його наслідки. Закон Оукена. Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Стагфляція. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса.</p>
5	Сукупний попит та сукупна пропозиція	<p>Знати: Поняття національного ринку товарів і послуг. Крива сукупного попиту. Структура сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Ефекти, що впливають на дію</p>

		<p>сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення подвійної рівноваги сукупним попитом та механізм її відновлення. Ефект храповика.</p>
6	Споживання, заощадження та інвестиції	<p>Знати: Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Графік споживання та заощадження. Психологічний закон Кейнса. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Ініційоване споживання. Функція споживання з урахуванням фактора часу. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень та їх трансформація в інвестиції. Інвестиційні функції: кейнсіанська, класична. Функція інвестицій у житлове будівництво. Функція інвестицій у запаси. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.</p>
7	Державне регулювання макроекономічних процесів	<p>Знати: Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки — випуск». Державні та національні заощадження.</p>

		Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції» на базі сукупних і приватних інвестицій.
8	Фінансова система, податки та державний борг	Знати: Поняття фінансів та фінансової системи. Основні функції фінансів. Суб'єкти та об'єкти фінансової системи. Сутність податків та їх природа. Характеристика основних складових оподаткування. Податкова система держави. Основні види податків. Функції податків. Головні проблеми, що постають при формуванні ефективної податкової системи. Крива Лафера. Принципи ефективного оподаткування. Поняття про державний бюджет. Рівні державних бюджетів. Основні джерела доходів бюджету держави. Основні напрямки видатків державного бюджету. Форми виплат із державного бюджету. Варіанти формування державного бюджету. Причини виникнення дефіциту державного бюджету. Способи покриття бюджетного дефіциту. Державний борг та його види.
9	Грошово-кредитна політика держави	Знати: Поняття пропозиції грошей в макроекономіці. Основні інструменти грошово-кредитної політики держави. Грошова маса та грошовий мультиплікатор. Характеристика грошових агрегатів. Співвідношення пропозиції грошей та грошової бази. Поняття попиту на гроші. Класична теорія визначає попит на гроші. Кейнсіанська теорія попиту на гроші. Основні фактори попиту на гроші. Сукупний попит на гроші. Крива сукупного попиту на гроші. Ринок грошей. Модель рівноваги грошового ринку. Зміна рівноваги на грошовому ринку внаслідок. Відсоткова ставка. Номінальна і реальна відсоткова ставка. Види реальної відсоткової ставки.
10	Кредитно-банківська система країни	Знати: Поняття банку та історичні аспекти їх виникнення. Сутність кредитно-банківської системи та її рівні. Комерційний банк та його види. Небанківські кредитно-фінансові інституції. Пенсійні та інвестиційні фонди. Типи банківських систем. Функції Центрального банку країни. Основні функції комерційних банків. Операції комерційного банку. Види банківських рахунків. Норма банківських резервів. Види банківських резервів. Депозитний (кредитний) мультиплікатор. Головні завдання Центрального

		банку як регулятора. Інструменти монетарного регулювання економіки. Моделі грошово-кредитної політики Центрального банку. Політика «дешевих грошей». Політика «дорогих грошей».
11	Зовнішньоекономічна діяльність країни	Знати: Поняття платіжного балансу країни. Статті платіжного балансу. Поняття валюти та функції валютних курсів. Котирування валютних курсів та їх види. Фіксовані, вільно плаваючі та змішані валютні курси. Реальний валютний курс.

Формування програмних компетентностей

№ з\п	Програмні компетентності
1	Уміння враховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності;
2	Уміння визначати основні макроекономічні сфери;
3	Уміння збирати фактичні дані, аналізувати й оцінювати їх допустимість, достовірність та достатність для прийняття правильних рішень;
4	Уміння за результатами аналізу законодавчо-нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці;
5	Уміти на основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, застосовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою зіставлення та порівняння визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів;
6	Уміти обчислити основні макроекономічні показники для визначення рівня економічного розвитку країни та здійснення міжнародних порівнянь;
7	Уміти обґрунтувати необхідність державного втручання в економіку;
8	Уміти визначати можливість і подальші перспективи розвитку національної економіки.

Літературні джерела:

Основні

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн. 1: 567 с.

2. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/

3. Малий І. Й. Макрорегулювання фінансового сектору : монографія / І. Й. Малий, Т. О. Королук. – К.: КНЕУ, 2015. – 304 с.

4. Базилевич В. Д. Макроекономіка: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик. – Київ: Знання, 2015.– 694с.

5. Макроекономіка: [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / Резнік Н. П., Талавиря М. П., Пащенко О. В. ; Київ. міжнар. ун-т. – Київ: КиМУ, 2015. – 553 с.

Допоміжні

1. Макроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. - 851 с.
2. Панчишин С. Макроекономіка: підручник / С. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Савченко А.Г. Макроекономіка: підручник / А.Г. Савченко. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка. Навч. посібник / За ред. З.Г. Ватаманюка та О.З. Ватаманюка. – Львів: «Інтелект-Захід», 2008. – 540 с.
5. Талавиря М.П. Макроекономіка: [Навчальний посібник] / Гойчук О.І., Талавиря М.П., Ожелевська Т.С. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 560с.
6. Історія економіки та економічної думки: Навч. посібник / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010. - 743 с.
7. Калініченко О. В. Макроекономіка. Практикум: Навч. посіб / О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 656 с.
8. Макроекономіка: навч. посібник / за ред. В.П. Решетило. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 295 с.
9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. / А.В. Сірко - К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

Інформаційні ресурси

1. [http: // www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України
2. [http: // www. niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua) – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень
3. [http: // www.europanet.com](http://www.europanet.com) – сайт ЄС
4. [http: // www. cnn.com](http://www.cnn.com) – новини CNN
5. [http: // www. search.global.epnet.com](http://www.search.global.epnet.com) – електронний формат наукових журналів
6. [http: // www. inf.kiev.ua](http://www.inf.kiev.ua) – ділова Україна
7. [http: // www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm](http://www.infoart.ru8000/misc/news/obzori/htm) – огляд преси
8. [http: // www.isi.gov.ua](http://www.isi.gov.ua) – матеріали ЄС і РЄ